

vist ingen, der tør paastaa, at de styrende den Gang, Kongen og hans Raad, kunde have holdt sig som Tilskuere og blot formanet Folket til at være sparsommelige og flittige. Klartseende og rettænkende Mennesker indsaa den Gang, at der netop maatte gøres noget fra de styrendes Side, og Kravet herom resulterede omsider i det bekendte, at Kongen bød, at Stavnsbaandet skulde ophæves og Hoveriet afskaffes. Se, det var en Reform af gennemgribende Betydning, hvis Nødvendighed ingen nu betvivler, og om hvis Resultater der kun er een Mening. Landbruget er nu som den Gang Landets Hovederhverv, og nu ligesom den Gang er det arbejdende Landbrugs Produktionsvilkår om ikke umulige saa dog overordentlig vanskelige. Nu er der jo ikke pengegridske Godsejere, der udpiner Bønderne og det arbejdende Folk, men der er en anden Herre, der ikke mindre anmassende end de førstnævnte kræver en stadig stigende Tribut, for at Bønderne, og man kan godt sige hele det arbejdende Samfund, kan faa Lov til at virke og producere. Kapitalen, det er jo i Grunden Jordens egentlige Ejer, og det maa derfor være Lovgivningsmagtens Pligt, naar den har den almindelige Befolknings Tarv for Øje, ved en Jordbeskatningspolitik at inddrage Jordrenten i Statens og Kommunens Kasse til Bestridelse af Udgifterne ved de Goder, Samfundet skaffer den enkelte. Privatkapitalen, man kan vel godt kalde den Monopolkapitalen, tilvender sig uden mindste Ret Renten af den samfunds-skabte Jordværdi uden at yde noget som helst til Gengæld. Man har vist i Grunden Lov til at sige, at det er Blodpenge, den der indkasserer, og man har vist ogsaa Lov til at sige, at det er den værste Form for Aager, der i det hele taget gives.

Dette Forhold maa, mener jeg, bringes til Ophør, og her maa Lovgivningsmagten gribe ind, om den vil gøre noget til varig Bedring af Forholdene. Vi har Jord nok, derfor har vi ogsaa Mulighed nok for at klare os i Fremtiden, naar vi blot træffer Foranstaltninger til, at Adgangen til Jorden lettes, og at dens Dyrkere faar rimelige Besiddelsesforhold. Derfor mener jeg, at vi bør have mere Grundskyld. Den skaber en ligelig og retfærdig Beskatning, den hemmer Jordprisens Stigning og virker derved fremmende paa Udstykningen, hvilken efter min Mening bør foregaa i endnu større Udstrækning end hidtil, hvis vi paa virkningsfuld Maade vil komme Arbejdsløsheden og Erhvervskrisen til Livs.

Det paastaas ofte, at Landbruget ikke kan aftage sit eget Fødselsoverskud. Jeg

vil hævde det modsatte og tør rolig paastaa, at Landbruget kan aftage ikke alene sit eget, men ogsaa de øvrige Erhvervs Fødselsoverskud. Der er nemlig tusindvis af Eksempler paa, at en nogenlunde dygtig Jordbruger kan ernære en Familie paa et Areal af 10—12 Tdr. Land, naar Jorden er af nogenlunde god Beskaffenhed. Betragtet fra et samfundsmæssigt Synspunkt er denne Kendsgerning jo af overordentlig Betydning. Jeg vil her indskyde den Bemærkning, at jeg har haft omtrent det dobbelte af det førnævnte Areal til min Raadighed, men det kan i Grunden godt være, at jeg har været noget af en Sinke paa det landbrugs-faglige Omraade. Paa den anden Side trøster jeg mig med — maaske det kun er en daarlig Trøst —, at der er Landbrugere, der maa bruge hundredvis af Tønder Land for at kunne klare sig. Men jeg mener for øvrigt, at det er Forhold, vi ganske rolig kan se bort fra. Faktum er det, at en Familie kan klare sig paa et meget lille Areal, selv under de nuværende vanskelige Produktionsforhold. Og jeg mener, at netop Grundskylden vil give varig Bedring i Fremtiden paa dette Omraade, idet den vil give billigere Jord, hvilket er den første Betingelse for en lønnende Landbrugsproduktion; og den vil give Brugerne en øjeblikkelig Hjælp ved at afløse Skatter, der nu ligger tyngende paa Produktionen og Arbejdet. Vil man derfor gøre noget virkelig og betydende til Bedring af Erhvervsforholdene, mener jeg, at Grundskylden bør benyttes.

Der er dernæst et andet Spørgsmaal, som jeg synes, den høje Regering burde tage under Overvejelse, hvis der er Alvor i dens Tale om Billiggørelse af Produktionen, nemlig Spørgsmaalet om Nedsættelse af Toldskatterne. Thi er der noget, der virker hemmende for Erhvervene, er det disse Skatter; og det vil vist ikke være ubilligt at forlange af den nuværende Regering, som er udgaaet af et Parti, der kalder sig et Frihandelsparti, at fremsatte Forslag om Toldlempelser. Jeg mener, at det ikke er nok, at man ved visse Lejligheder modsætter sig Toldforhøjelser; dersom man virkelig mener, at Frihandel er det bedste, maa man virke for Nedsættelse af de nuværende Toldafgifter. Det vil nemlig virke billiggørende paa Produktionen og fremmende for Erhvervslivet; og det nedsætter desuden Leveomkostningerne, der er af største Betydning for Lønarbejderne. Det er ikke nok i og for sig, at Arbejderne faar, hvad vi kalder en høj Løn; det, det først og fremmest gælder om, er, at Arbejderne faar en god